

ПРЕС КЛИПИНГ

7. септембар 2020.

НАСЛОВИ

Минималац постаје правило, а не изузетак(str.3)

Шта се крија иза историјски ниске незапослености у Србији(str.4)

Merodavna realna, a ne registrovana nezaposlenost(str.5)

Апел синдиката међународној заједници због отпуштања у RTV-у(str.7)

Минималац постаје правило, а не изузетак

Око 350.000 радника прима око 30.000 динара месечно, а опсег делатности где се сада исплаћује минимална зарада проширен је због вируса корона, па се све чешће говори и о пола милиона радника који су на минималцу

Минимална зарада, која би требало да се исплаћује радницима ангажованим на најједноставнијим пословима, а превасходно у периоду када фирма лоше послује, у Србији се веома често злоупотребљава. За минималац од тренутних 30.000 динара данас се неретко ради и у предузећима која сасвим добро функционишу, а према проценама синдикалних организација, око 350.000 радника, то јест око 15 одсто свих запослених у земљи, прима минималац. Од тог броја, нешто мање од 30.000 запослених у јавном сектору такође ради за минималну плату, а има и оних који у Србији раде за износ нижи од минималца. Да је укупан број оних који примају минималну зараду потцењен, као и да минималац постаје правило, не изузетак, потврђује Зоран Ристић, саветник за економска питања у УГС „Независност”.

– То што минималној заради прибегава све већи број послодаваца супротно је Закону о раду, који прописује минималац као врсту сигурности за запослене када фирма једва опстаје. Нажалост, Србија себе промовише као земљу јефтине и квалитетне радне снаге у коју је велики број инвеститора зато и дошао, јер им се исплатило да извлаче профит на рачун управо те јефтине радне снаге. То свакако утиче и на приходе у буџету. Раније је можда и постојало оправдање за такав имиџ Србије, када је било боље да земља добија приходе и по основу уплаћених пореза и доприноса на минималну зараду него да јој се ништа не улива у државну касу. Сада је ипак време да се одустане од такве слике Србије као земље са јефтином радном снагом – сматра Ристић, подсећајући да за 176 сати рада у месецу бруто минималац износи 47.819 динара, а нето 30.367 динара, што је цена од 172,5 динара по часу рада. Та разлика од око 17.000 динара заправо представља трошак за послодавце по раднику, што значи да се на име уплате пореза и доприноса за минималац за око 350.000 радника у државну касу сваког месеца слије око шест милијарди динара. Уколико би минимална зарада била већа, додаје Ристић, што би свакако требало да буде, и чему непрестано теже синдикати, логично је и да би се више новца уплаћивало у буџет, што би било од веће користи и за саму државу.

Да низак минималац и те како штети буџету, јер се мање новца по основу пореза и доприноса уплаћује у државну касу, сматра и Ранка Савић, председница Асоцијације слободних и независних синдиката.

– Осим за државу, ту је и штета за запослене, који од минималца не могу да покрију ни основне трошкове за живот. Иако сви знамо да би послодавац требало да исплаћује минималац само ако је у пословним проблемима, и то само на ограничени временски период, то ипак није пракса у Србији. Нико се не бунује што је то тако. Држава не реагује, као ни радници, па чак ни инспекције, а број оних који су на минималцу драстично се повећава. Томе кумује и криза изазвана вирусом корона, па се проширио и опсег делатности где се сада исплаћује минимална зарада, а то су туризам, угоститељство, самосталне делатности... Зато већ сада можемо да кажемо да око пола милиона људи живи са 30.000 динара месечно – истиче Ранка Савић.

На минималцу су углавном запослени у школству и здравству који раде на одржавању хигијене, као и радници у неким бутицима, кафићима, продавницама, у нископродуктивним гранама као што је текстилна индустрија, али и они у микропредузећима која не исплаћују већу зараду од минималне не зато што неће, него зато што немају.

– Минимална зарада присутна је у свим делатностима, па чак и у високопрофитабилним секторима као што је ИТ, где послодавци уплаћују порезе и доприносе на минималац, а преостали део који би требало да дају држави деле са запосленим. То је кршење закона, али ја нисам имао прилике да чујем да је иједан запослени тужио послодавца због такве ситуације – подсећа Ристић.

Проблем је што је тржиште рада такво да су људи принуђени да прихвате било какав посао да би себи обезбедили какву-такву егзистенцију. Када треба да изабере између посла за који ће бити минимално плаћени или да туже послодавца, веома мало њих ће се одлучити на ово друго, додаје Ристић. Износ минималне зараде за следећу годину биће познат јавности до средине септембра. Међутим, иако преговори Социо-економског савета увелико трају, већ сада је познато да ће износ минималца бити мањи од минималне потрошачке корпе, која износи око 37.500 динара, што је иначе главна окосница синдикалне борбе.

Шта се крија иза историјски ниске незапослености у Србији

Економисти очекују њен раст у наредном периоду, а до повећања ће доћи кад престану сезонски послови у пољопривреди и грађевинарству

У Србији је пре неколико година стопа незапослености износила 26 одсто, а тренутно је на историјска 7,3 процента, недавно се похвалио министар финансија Сениша Мали. Послодавци нису имали потребе да отпуштају раднике због кризе, будући да их је држава, подсетио је, ослободила плаћања пореза и дала им минималну зараду, што је очито прави разлог због којег је стопа незапослености у Србији у односу на претходни квартал смањена за 2,5 одсто.

Ипак, економисти подсећају да је позната ствар да у периоду економских криза раст незапослености почиње тек нешто касније него пад привредне активности, па се поставља питање како ће се број незапослених кретати у наредном периоду. Ипак, према најновијим подацима Републичког завода за статистику, у другом кварталу ове године у Србији није смањена само стопа незапослености већ и стопа запослености, и то за 0,5 одсто, па сада износи 48,2 одсто. Запослених је мање за 33.200, и то у неформалном сектору, а незапослених за 87.400. Анкета показује да је у другом кварталу број запослених био 2.844.200, а незапослених 222.900.

Економиста Милан Р. Ковачевић подсећа да постоје две методологије за праћење запослености и незапослености, које су у великој колизији.

– Свако ко је, према званичној статистици, платио доприносе сматра се запосленим, а ко је пријављен на бироу, незапосленим. Та статистика није у директној вези са статистиком о укупном броју становништва, с тим колико је од тога броја људи радно активно, а колико неактивно. Само би у оквиру активног дела становништва требало да се види колико их је запослено, а колико незапослено. Зато сматрам да Анкета о радној снази није добар пример за давање реалне слике стања у том погледу, јер је по њој довољно да радите само сат времена

дневно и да се сматрате запосленим, а ви то фактички нисте – уверен је Ковачевић, који ипак подсећа да, уколико опада број укупно активног становништва, онда је могуће да истовремено пада и запосленост и незапосленост.

– На смањење незапослености умногоме утиче и исељавање радне снаге из земље, а на пад запослености ових месеци и ситуација у вези са пандемијом ковида 19 – подсећа Ковачевић.

Да је број незапослених у Србији и неколико пута већи него што то показује званична статистика, сматра Зоран Стојиљковић, председник УГС „Независност”, али када у земљи истовремено опада и запосленост и незапосленост, што је статистички случај ових дана, онда по њему то значи да расте број оних који су недовољно добро категорисани.

– Држава је давањима одложила драстичан пад запослености, а када пада незапосленост, то значи да је статистика изгубила велики број људи из неке евиденције. Доста њих нам одлази из земље (око 50.000 људи годишње), а самим тим они се скидају и са статистике Националне службе за запошљавање. Зато се може рећи да је у Србији генерално број незапослених далеко већи од оног који се приказује. Када је реч о запосленима, завод за статистику и формално запослене рачуна у више категорија. Ту нису урачунати само они који су запослени на одређено и неодређено време већ и послодавци и они који се баве пољопривредом, па и људи који су у току одређеног периода обављали неку пословну активност. То значи да у статистику улазе и сви који су обављали привремене послове, али су ван тог периода објективно били незапослени. Тако се и долази до ситуације да статистички гледано у једном тренутку пада и број запослених и незапослених – набраја Стојиљковић.

Процене Љубодрага Савића, професора Економског факултета у Београду, да ће стопа незапослености која је мерена у претходним месецима постати нижа показале су се као истините. Ипак, државне мере помоћи су, додаје, само вештачки и привремено зауставиле раст незапослености.

– Предузећа су то искористила да би узела ваздух и остала изнад површине воде, пре него што промене начин пословања и размисле шта морају даље да раде. Питање је шта ће се у нашој привреди дешавати после истека периода државне подршке. Очекујем раст незапослености, а до ескалације броја незапослених довешће и то што се сада окончава период обављања сезонских послова у грађевинарству и пољопривреди, где је доста радника било ангажовано – објашњава Љубодраг Савић.

Merodavna realna, a ne registrovana nezaposlenost

Sindikalci tvrde da metodologija RZS ne daje tačnu sliku koliko je ljudi zaista bez posla. Republički zavod za statistiku kada obračunava broj nezaposlenih u Srbiji u obzir uzima podatke koji se odnose samo na one koji su zvanično registrovani da su bez posla.

Piše: G. Vlaović

To se radi po metodologiji koja je veoma restriktivna i selektivna. Na osnovu toga se u zvaničnu cifru nezaposlenih ne ubrajaju oni ljudi koji su bez posla ali su prestali da ga traže i kao takvi se ne pojavljuju u statistikama. Ako se to uzme u obzir objektivno je u Srbiji nezaposleno oko milion ljudi kao što sam prethodno i izjavio – kaže za Danas Zoran Stojiljković, predsednik Ujedinjenih granskih sindikata „Nezavisnost“ povodom tvrdnji Republičkog zavoda za statistiku da kritika sindikata na račun te institucije o tome da statistika ne prikazuje pravo stanje nezaposlenosti, nije tačna i ispravna.

Prema njegovim rečima problem je u tome što restriktivna statistika Republičkog zavoda za statistiku iz realnog broja nezaposlenih izostavlja brojne kategorije. On ističe da se zbog toga javlja apsurdan fenomen da u Srbiji istovremeno opada i broj zaposlenih i nezaposlenih.

– Pored ljudi koji su odustali od traženja posla jer ne mogu da ga nađu ili jednostavno ne žele da rade u Srbiji za niska primanja iz zvanične statistike je izostavljeno i između 35 do 50 hiljada ljudi koji svake godine napuste zemlju, a faktički su nezaposleni, isto kao i veliki broj ljudi koji se vratio u Srbiju zbog korona virusa iz inostranstva i realno nemaju posao ovde a ne traže ga jer se nadaju da će se vratiti u zemlje gde rade kada se epidemiološka situacija popravi, odnosno steknu uslovi za to. Kad se sve to uzme u obzir sasvim je jasno da je realno gledano broj nezaposlenih u Srbiji daleko veći od onog što prikazuje zvanična statistika – ističe Stojiljković.

Da je to tako tvrdi i Željko Veselinović, predsednik Udruženih sindikata Srbije „Sloga“.

– Stojim iza svake svoje izgovorene reči i ponavljam da su podaci o broju nezaposlenih koje zvanično iznosi Republički zavod za statistiku netačni, odnosno višestruko umanjeni i fabrikovani. Broj nezaposlenih u Srbiji je znatno veći nego što statistika te institucije prikazuje. Ako nadležni u RZS u smatraju da ono što sam izneo nije tačno pozivam ih da me tuže – kaže za Danas Veselinović.

– U Republičkom zavodu za statistiku su svojevremeno izmenili način računanja broja nezaposlenih kako bi mogli da projektuju broj nezaposlenih onako kako to odgovara aktuelnim vlastima u Srbiji. Odgovorno tvrdim da se broj nezaposlenih lažno prikazuje tako što se u zaposlene ubrajaju oni koji ne traže posao i nisu više na evidenciji Nacionalne službe zapošljavanja ili su radili samo određeno vreme u toku godine pa su prestali sa tim. I jedni i drugi su objektivno nezaposleni. Potpuno je jasno da Republički zavod za statistiku perfidno umanjuje broj nezaposlenih u Srbiji i zbog toga će jednog dana rukovodstvo te institucije morati da odgovara pred zakonom kao i zbog nekih drugih stvari – navodi Veselinović.

Podsećanja radi, Republički zavod za statistiku odbacio je kritike predstavnika sindikata u Srbiji o tome da statistika ne prikazuje pravo stanje nezaposlenosti i da RZS brojke prilagođava kako bi prikazao bolju sliku, iznete u Danasu.

U reagovanju je rečeno da je RZS nadležan za merenje nezaposlenosti prema definiciji Međunarodne organizacije rada, gde se nezaposlenim smatraju sva lica starosti 15 do 74 godine koja nisu imala plaćeni posao u referentnoj sedmici, aktivno su tražila posao u prethodne četiri sedmice i mogu započeti rad u roku od dve sedmice nakon isteka referentne sedmice ili ne traže posao jer su već pronašla onaj na kojem će početi da rade u roku od tri meseca.

„U drugom kvartalu 2020. godine, broj nezaposlenih je prema evidenciji NSZ iznosio 520.700 a prema RZS 222.900“, navedeno je u reakciji RZS.

Apel sindikata međunarodnoj zajednici zbog otpuštanja u RTV-u

Sindikata kulture, umetnosti i medija Nezavisnost uputio je apel međunarodnoj zajednici povodom otpuštanja više od 200 saradnika JMU Radio-televizije Vojvodine, zbog kojeg je, kako navode, dovedeno u pitanje dalje funkcionisanje pokrajinskog javnog servisa.

Piše: Beta

Kako se navodi u pismu, to se posebno odnosi na redakcije na jezicima manjinskih nacionalnih zajednica, jer se time ugrožava i ustavom zagarantovano ostvarivanje manjinskih prava nacionalnih i etničkih zajednica u Vojvodini.

Više od 200 novinara RTV-a ostalo je bez posla od 1. septembra ove godine, a prema navodima rukovodstva te medijske kuće do otpuštanja je došlo zbog toga što je poslednjim rebalansom budžeta Srbije.

Njime je pokrajinskom javnom servisu uskraćen 201 milion dinara, te RTV nije više u mogućnosti da im isplaćuje zarade, kaže rukovodstvo tog javnog servisa.

U pitanju su medijski radnici koji su u RTV-u angažovani posredstvom agencije za zapošljavanje, iako su mnogi od njih dugogodišnji radnici ove medijske kuće.

Na probleme koji proističu iz takvog načina angažmana Sindikat Nezavisnost je u više navrata ukazivao poslovođstvu RTV-a i javnosti.

„Smatramo da je takav vid angažovanja medijskih radnika na javnom servisu posebno problematičan, jer narušava njihov integritet i čini ih podložnim političkim i drugim manipulacijama, što je nespojivo sa novinarskom profesijom, a posebno sa ulogom javnog servisa“, navode u sindikatu.

Podsećaju da se i nekoliko redakcija manjinskih nacionalnih zajednica zbog aktuelnih otpuštanja obraćalo novinarskim udruženjima, upozoravajući da takav potez „ozbiljno narušava dalje funkcionisanje tih redakcija“.

„Na sve te apele nije bilo nikakve reakcije ni odgovornih u RTV-u, niti izvršne vlasti na republičkom nivou koja je inicirala budžetske izmene kojima su uskraćena ranije opredeljena sredstva za pokrajinski javni servis“, navode u sindikatu.

Upozoravaju da je način finansiranja javnih servisa još jedan „paradoks“ na koji se ukazuju već godinama, jer se visina televizijske pretplate ne određuje shodno zakonu, već shodno volji političkih moćnika.

„Napominjemo da je početkom jula ove godine u pokrajinskom javnom servisu posao već izgubilo 17 radnika angažovanih preko agencije, deset radnika sa ugovorom na određeno vreme, 28 honoraraca i jedan pripravnik. Ta otpuštanja, zajedno sa aktuelnim od 1. septembra, obuhvataju čak 20 odsto ukupno zaposlenih u RTV-u“, zaključuju iz Sindikata Nezavisnost.

Zbog aktuelnih otpuštanja Sindikat Nezavisnost organizovao je dva protestna okupljanja, na kojima je iznet zahtev da se svi radnici tog medija angažovani preko agencije za zapošljavanje prime u radni

odnos, kao i da se prekine sa praksom saradnje sa posredničkim agencijama koje naplaćuju visoke provizije.

Zataženo je i da rukovodstvo RTV-a obezbedi uštede na drugim budžetskim pozicijama kako bi se prebrodila trenutna finansijska kriza i da se hitno inicira sednica upravnih odbora javnih servisa na kojoj bi se utvrdila realna cena tv pretplate.

Ukoliko nije u stanju da reši aktuelne porbleme i obezbedi zakonito funkcionisanje pokrajinskog javnog servisa, iz Sindikata Nezavisnost su rukovodstvo RTV-a pozvali da podnesu ostavke.

„Sindikata kulture, umetnosti i medija Nezavisnost poziva Vas da podržite napore sindikata i profesionalne medijske zajednice usmerene na omogućavanje zakonitog funkcionisanja javnih servisa u Srbiji, koje je od ključnog značaja za ostvarivanje kvalitetnog javnog informisanja, ostvarivanje medijskih sloboda, jer je to presudno za izgradnju kritičke javnosti i demokratizaciju društva u Srbiji“, navodi se u apelu.

Pismo je upućeno i Evropskoj komisiji, Misiji OEBS-a, Savetu Evrope, Medjunarodnoj organizaciji rada, Medjunarodnoj federaciji novinara, organizaciji Reporteri bez granica i drugim medjunarodnim novinarskim i medijskim organizacijama.

Deo redakcije Hlas ludu izrazio solidarnost sa kolegama u RTV-u

Deo uredništva nedeljnika Hlas ludu poslao je danas slovačkim medijima saopštenje za javnost u kojem izražava solidarnost i podršku svojim kolegama na RTV Vojvodina, od kojih je deo ostao bez posla u talasu otpuštanja u pokrajinskom javnom medijskom servisu.

Deo redakcije slovačkog nedeljnika izrazio je zabrinutost da će smanjenje broja zaposlenih u slovačkim radio i televizijskim redakcijama otežati funkcionisanje ove dve redakcije, što se može negativno odraziti i na kvalitet i na kvantitet.

„To bi moglo direktno ugroziti stečeno pravo na objektivno informisanje na maternjem jeziku. Istovremeno, razmišljamo i o tome da slična sudbina može zadesiti i Hlas ludu u budućnosti“, navodi se u otvorenom pismu.

Izrazili su žaljenje što u nedeljniku Hlas ludu „ne mogu čitaoce da informišu o događajima u RTV-u, protestima i zahtevima zaposlenih, niti da izraze svoje mišljenje jer vršilac dužnosti glavnog i odgovornog urednika Hlas ludu smatra da time nisu oni pogodjeni, te da o tome ne treba pisati“.

„Zato na ovaj način izražavamo solidarnost sa kolegama u RTV-u, posebno u slovačkim redakcijama na radiju i televiziji, ali i sa svim ostalim ugroženim redakcijama. Istovremeno, podstičemo ih da istraju u zahtevima za očuvanjem radnih mesta i kvalitetom i kvantitetom programa“, piše u otvorenom pismu.

Pismo je potpisalo deset članova redakcije Hlas ludu.